

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

WONDERWOODS

G&S en KWP

30 OKTOBER 2019

Contactpersonen

PIET OUDEJANS

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Nederland

AUKJE BEERENS
Specialist Ecologie

M +31 611871607
E aukje.beerens@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN INGREEP	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ingreep	7
2.3	Afbakening effecten	9
3	WET NATUURBESCHERMING	10
3.1	Gebiedsbescherming	10
3.1.1	Methode	10
3.1.2	Ligging	10
3.1.3	Effecten	11
3.1.4	Conclusie en vervolgstappen	12
3.2	Soortbescherming	12
3.2.1	Methode	12
3.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	12
3.2.3	Effectbeschrijving	14
3.2.4	Toetsing	14
3.2.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	14
3.2.4.2	Overtreding verbodsbepalingen	15
3.2.4.3	Mitigerende maatregelen en zorgplicht	15
3.2.5	Conclusie en vervolgstappen	15
4	NATUURNETWERK NEDERLAND	16
 BIJLAGEN		
	BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING	17
	Gebiedsbescherming	17
	Soortbescherming	18

BIJLAGE B WETTELIJK KADER NNN	22
COLOFON	23

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

G&S en KWP zijn voornemens twee torens te ontwikkelen ten zuidwesten van het Centraal station van Utrecht naast de Jaarbeurs onder de naam Wonderwoods. In het volgende hoofdstuk is een kaart met situering van de torens opgenomen.

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten, welke beschermd zijn onder hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast kan er sprake zijn van negatieve effecten op kwalificerende natuurwaarden van Natura 2000-gebieden. Kwalificerende waarden zijn de natuurwaarden waarvoor doelstellingen gelden in het kader van de Natura 2000-gebieden welke zijn beschermd onder hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Tot slot kunnen negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) aan de orde zijn. In Bijlage A en B is een beschrijving van het wettelijk kader van deze soort- en gebiedsbescherming opgenomen. G&S heeft Arcadis gevraagd hiervoor een quickscan op te stellen om eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Wnb in beeld te brengen.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het plangebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een beschrijving van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 betreft de Wnb, hierin is een beschrijving van de ligging en effecten op Natura 2000-gebieden opgenomen, evenals een beschrijving van aanwezigheid van beschermde soorten met effectbeschrijving en toetsing. In hoofdstuk 4 is beschreven waar het NNN is gelegen en of sprake is van negatieve effecten.

Bijlage A beschrijft het wettelijk kader van de Wnb en in Bijlage B is het kader van het NNN beschreven.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Op de huidige kavel bevindt zich de boulevard welke inmiddels deels gerooid is, een weg en een fietsenstalling (zie onderstaande foto-impressie). Er zijn in het park en langs de verharding beplantingen aanwezig van onder andere laurier. Drie oudere bomen bevinden zich aan de zuidoostzijde van de locatie. Deze zijn relevant omdat bomen de potentie hebben als verblijfplaats voor beschermde soorten.

In Figuur 2 is de ligging van het projectgebied bij benadering op kaart weergegeven.

Figuur 1: Foto-impressie van de locatie en omgeving.

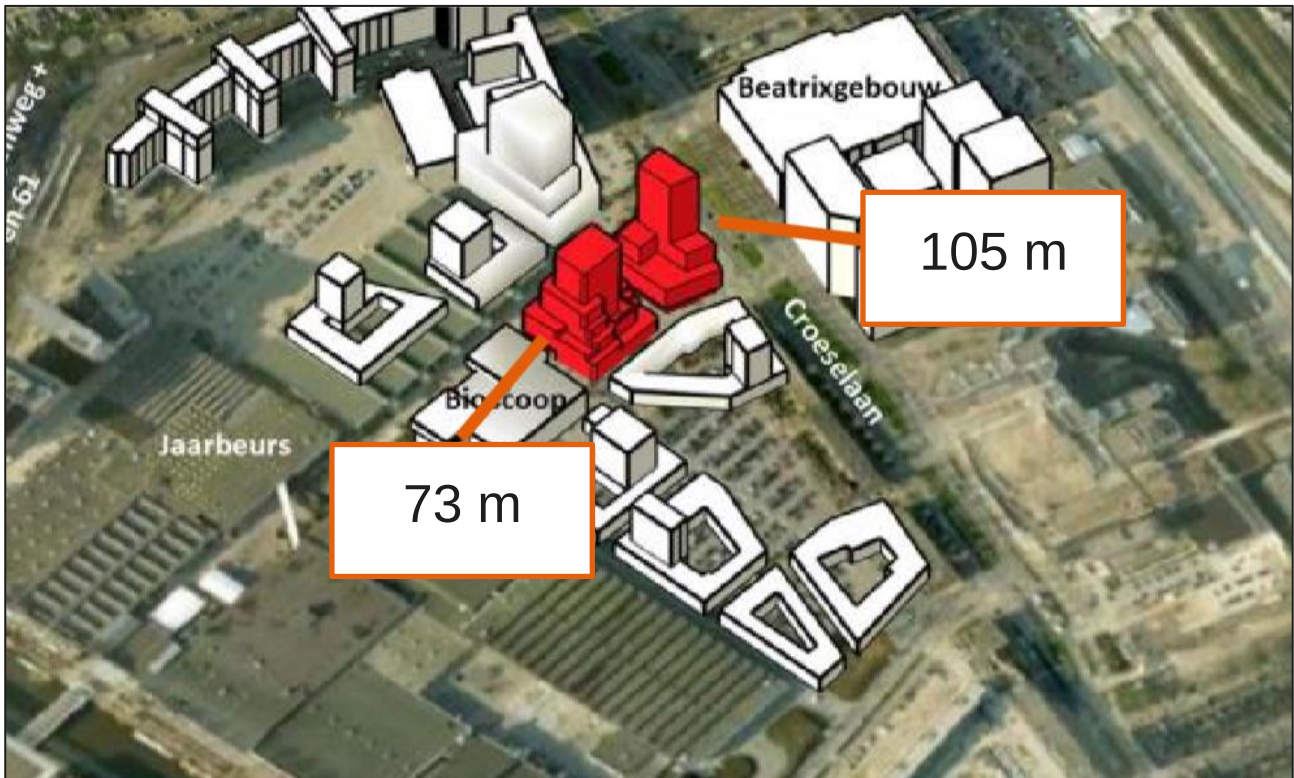
Figuur 2: Ligging van het projectgebied, bij benadering binnen de rode contour (Bron luchtfoto: Cyclomedia, 2017).

2.2 Voorgenomen ingreep

Voornemen

Wonderwoods is een project ten zuidwesten van het Centraal station van Utrecht naast de Jaarbeurs en bestaat uit een tweetal duurzame, groene torens: Toren 1 (ontworpen door Stefano Boeri Architetti) van circa 105 m hoog en Toren 2 (ontworpen door MVSA Architects) van circa 73 m hoog.

Figuur 3 geeft inzicht in de situering van de beide torens. De beoogde functie van de torens betreft een mix van onder andere wonen, werken, onderwijs, recreatie en horeca. Figuur 4 geeft een indicatie van de toekomstige situatie in het projectgebied.

Figuur 3: Situering van de twee torens.

Figuur 4: Impressie van Toren 2 (links) en Toren 1 (rechts).

Werkzaamheden

Voorafgaand aan de bouw wordt de kavel door de gemeente bouwrijp opgeleverd aan de ontwikkelcombinatie. Hierbij worden alle opstallen gesloopt en de kabels/leidingen worden verlegd. De huidige vegetatie, overkapping en aanwezige verharding wordt in het kader van het bouwrijp maken verwijderd. De Jaarbeurs heeft een onherroepelijke kapvergunning.

Planning

De werkzaamheden worden uitgevoerd vanaf het tweede kwartaal van 2019 duren circa 4 jaar.

2.3 Afbakening effecten

Mogelijke effecten op natuurwaarden die kunnen optreden door verstoringsfactoren bij het uitvoeren van het project zijn de volgende:

- Oppervlakteverlies van leefgebied van planten en dieren;
- Doden of verwonden van dieren;
- Verstoring door geluid of licht;
- Vermesting en verzuring door stikstofdepositie, als gevolg van de uitstoot van stikstofhoudende stoffen waarbij de voedselrijkdom van het milieu wordt vergroot.

3 WET NATUURBESCHERMING

Onder de Wet natuurbescherming valt de bescherming van Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb) en beschermde soorten (hoofdstuk 3 Wnb). In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de Natura 2000-gebieden in § 3.1 en vervolgens op de soortbescherming in § 3.2. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

3.1 Gebiedsbescherming

3.1.1 Methode

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

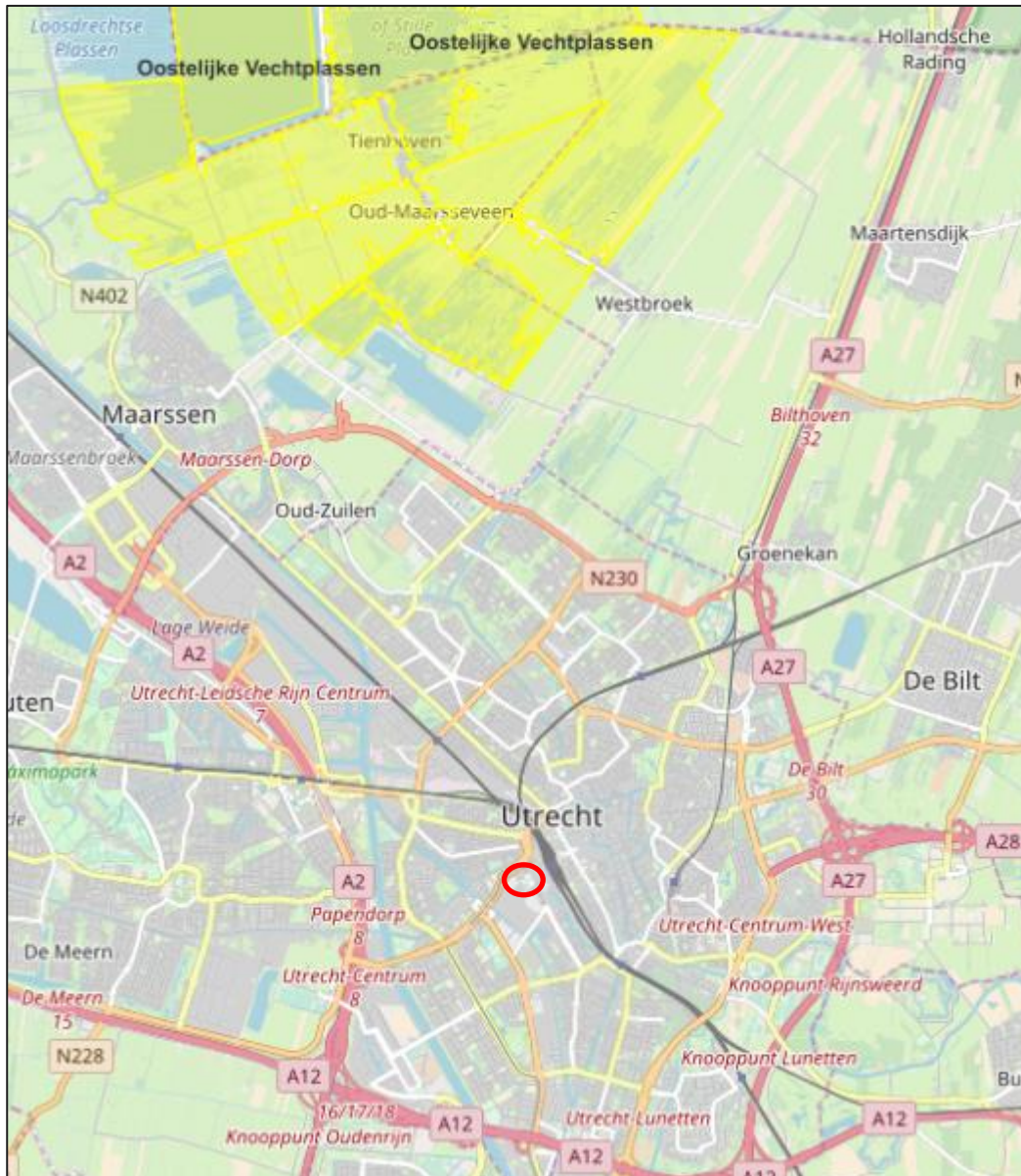
Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en de eerder genoemde verstoringsfactoren (zie afbakening verstoringsfactoren) van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden als gevolg van het voornemen. Hierbij is nagegaan of de genoemde verstoringsfactoren een effect kunnen resulteren in een Natura 2000-gebied.

Om te beoordelen of sprake is van een toename in stikstofdepositie op habitattypen in gevoelige gebieden, is een berekening voor zowel de realisatiefase als de gebruiksfase uitgevoerd met de AERIUS calculator. De AERIUS-berekeningen zijn opgenomen in een aparte memo (Stikstofberekening Wonderwoods, Arcadis 2019).

3.1.2 Ligging

Het projectgebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtst bij gelegen Natura 2000-gebied is de Oostelijke Vechtplassen op bijna 6 km afstand, zie Figuur 5.

Figuur 5: Ligging van het projectgebied (bij benadering binnen rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000 (gele arcering).

3.1.3 Effecten

Gezien de ligging van het projectgebied buiten een Natura 2000-gebied vindt een ingreep niet in het Natura 2000-gebied plaats. Hierdoor is een negatief effect van een groot aantal verstoringsfactoren op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Een effect door emissie van stikstof (uit uitlaatgassen van materiaal en machines) dat in het Natura 2000-gebied terecht komt en daar voor verzuring en vermistening zorgt, is nog wel mogelijk. Vanwege de ligging van het gebied binnen de bebouwde kom van Utrecht op de geruime afstand (bijna 6 km) tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, de tijdelijke aard van de werkzaamheden en het gebruik van machines met een stikstofdepositie laag bij de grond en daarmee een beperkte depositieafstand, zijn ecologische effecten als gevolg van de depositie van stikstof op Natura 2000-gebied niet te verwachten, maar ook niet uitgesloten.

Effecten op stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van een toename van de stikstofdepositie door inzet van materieel en machines kunnen zowel voor de realisatie- als gebruiksfase op voorhand niet worden uitgesloten. Daarom is een AERIUS-berekening uitgevoerd (Stikstofberekeningen Wonderwoods, Arcadis 2019). Hieruit blijkt dat er, voor zowel de realisatie- als de gebruiksfase, geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op overbelaste habitattypen in gevoelige gebieden als gevolg van het voornemen, mits

er gewerkt wordt met elektrisch materieel (optie 2, zie memo). Daarmee zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

3.1.4 Conclusie en vervolgstappen

Er is geen sprake van een toename van stikstofdepositie op overbelaste habitattypen in gevoelige gebieden wanneer er tijdens de realisatiefase gewerkt wordt volgens optie 2, met inzet van elektrisch materieel. Daarmee zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Overige negatieve effecten zijn eveneens uitgesloten. Het is dan ook niet noodzakelijk een vergunning in het kader van de gebiedsbescherming van de Wnb aan te vragen.

3.2 Soortbescherming

3.2.1 Methode

Er is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de website www.ravon.nl (RAVON).

Het veldbezoek is uitgevoerd op 19 februari 2018 door Aukje Beerens, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren bewolkt en droog met een temperatuur van circa 1°C. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

Op 24 oktober 2019 is een tweede veldbezoek uitgevoerd door Annabet Galema, ecooloog bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren half bewolkt en droog met een temperatuur van circa 18°C. Dit veldbezoek is uitgevoerd in verband met een veranderde omgeving van het plangebied.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen beschermde planten waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF).	Er komen geen beschermde planten voor.
	<i>Veldbezoek</i> De locatie (het projectgebied) vormt geen geschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten. Beschermde planten komen voornamelijk voor in het rivierengebied of langs akkers.	
Algemene broedvogels	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn verschillende algemene broedvogels waargenomen op en in de omgeving van de locatie, waaronder boomkruiper, ekster, houtduif, kauw, merel, zwarte roodstaart en pimpelmees (NDFF).	Geschikte broedplaatsen in bomen en struweel zijn aanwezig ter plaatse.
	<i>Veldbezoek</i> Er zijn geen nesten aangetroffen ter plaatse. Het struweel en de bomen op de locatie vormen wel geschikte broedlocaties voor algemene broedvogels zoals hiervoor genoemd.	
Broedvogels met jaarrond beschermd	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van de locatie zijn buizerd, gierzwaluw en slechtvalk waargenomen (NDFF). Deze soorten hebben een jaarrond beschermd	Er komen geen jaarrond beschermde nesten voor.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
nesten	nest. <i>Veldbezoek</i> Er is geen bebouwing aanwezig met geschikte nestplaatsen voor bijvoorbeeld gierzwaluw of slechtvalk. Dit is wel in de ruimere omgeving aanwezig. Geschikte nestlocaties voor roofvogels als buizerd ontbreken eveneens. De locatie maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van deze soorten. Als foerageergebied is het eveneens niet geschikt vanwege de zeer beperkte omvang en de aanwezige verharding.	
Grond-gebonden zoogdieren	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF). <i>Veldbezoek</i> De locatie vormt geen geschikt leefgebied voor zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zoals das. Enkel voor algemeen voorkomende soorten kleine zoogdieren, bijvoorbeeld huisspitsmuis. Maar ook voor deze soorten biedt de locatie slechts zeer beperkt geschikt leefgebied vanwege de aanwezige verharding. Incidenteel voorkomen van individuen is niet uitgesloten.	Incidenteel kunnen individuen van kleine algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren voorkomen zoals huisspitsmuis.
Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de omgeving van de locatie (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Op de locatie ontbreken geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de overkapping zijn geen geschikte openingen aanwezig en in de bomen ontbreken holten welke mogelijk gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Vleermuizen foerageren in gebieden met insecten en beperkt licht, in de omgeving van de locatie is dit bijvoorbeeld bij het water langs de Leidseweg. De waargenomen dieren (zie bureauonderzoek) betreffen naar verwachting dan ook incidenteel voorkomende individuen. De locatie is slechts zeer beperkt geschikt voor foeragerende vleermuizen, vanwege de ligging in een sterk verlicht gebied met veel verharding.	De locatie is marginaal geschikt voor foeragerende vleermuizen.
Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen reptielen waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF). Hazelworm en ringslang komen in de omgeving van Utrecht voor (RAVON). <i>Veldbezoek</i> Geschikt leefgebied voor reptielen zoals hazelworm of ringslang, welke in de omgeving van Utrecht voorkomen, is niet aanwezig op of in de omgeving van de locatie.	Er komen geen reptielen voor.
Amfibieën	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen amfibieën waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF). Algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad en zwaarder beschermde soorten zoals alpenwatersalamander en poelkikker komen in de omgeving van Utrecht voor (RAVON). <i>Veldbezoek</i> Geschikt leefgebied voor amfibieën zoals gewone pad of bruine kikker, welke algemeen in Nederland voorkomen, is niet aanwezig op of in de omgeving van de locatie vanwege het ontbreken van open water. Ook geschikt landhabitat is niet aanwezig vanwege de aanwezige verharding. Voor zwaarder beschermde soorten ontbreekt geschikt habitat eveneens.	Er komen geen amfibieën voor.
Vissen	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen beschermde vissen waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Er is geen open water aanwezig. Beschermde vissen komen niet voor.	Er komen geen beschermde vissen voor.
Overige soorten	<i>Bureauonderzoek</i> Er zijn geen beschermde overige soorten, zoals vlinders of libellen,	Er komen geen beschermde overige

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten/ geschiktheid habitat	Conclusie
	waargenomen op of in de omgeving van de locatie (NDFF). Wel zijn de algemene (niet beschermde) vlinders atalanta, dagpauwoog en kleine vos in de omgeving waargenomen.	soorten voor.
	Veldbezoek Geschikt habitat voor beschermde soorten is niet aanwezig op de locatie.	

3.2.3 Effectbeschrijving

In de onderstaande tabel is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de conclusie in de vorige paragraaf, een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Tabel 2: Effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Soortgroep	Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Algemene broedvogels (Vogelrichtlijn)	Bij het verwijderen van vegetatie in het broedseizoen gaan mogelijk nesten van algemene broedvogels verloren. Dit leidt tot verstoring en vernieling van nesten en tot het vernielen van broedsels of legsels van vogels. → mogelijk effect Bij werkzaamheden in het broedseizoen worden broedende vogels mogelijk verstoord. → mogelijk effect	Ja
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren: zoals huisspitsmuis (Andere soort)	Werkzaamheden leiden mogelijk tot het doden en verwonden van incidenteel voorkomende algemene grondgebonden zoogdieren die niet op tijd het gebied kunnen ontvluchten bij de start van de werkzaamheden. → mogelijk effect In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar soorten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden naartoe kunnen uitwijken. Een effect als gevolg van verstoring is daarmee uitgesloten.	Ja
Vleermuizen: verschillende soorten (Habitatrichtlijn)	De locatie is slechts marginaal geschikt voor foeragerende vleermuizen, meer geschikt foerageergebied bevindt zich bijvoorbeeld ter plaatse van het water langs de Leidseweg. Eventueel incidenteel op de locatie foeragerende vleermuizen kunnen hier dan ook naar uitwijken. Een negatief effect als gevolg van verstoring is daarmee uitgesloten.	Nee

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 3: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/ soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Algemene broedvogels zoals beschreven in paragraaf 3.2.2.
Andere soorten met vrijstelling	Algemene grondgebonden zoogdieren zoals beschreven in paragraaf 3.2.2.

Er geldt binnen de provincie Utrecht een vrijstelling voor de binnen het plangebied algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (huisspitsmuis) bij ruimtelijke ingrepen, zie Bijlage A. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in paragraaf 3.2.4.3.

3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In de onderstaande tabellen is per soortgroep op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de volgende paragraaf.

Tabel 4: Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Algemene broedvogels	X	X			Verwijderen vegetatie
Verbodsbepalingen: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.					

Tijdens de bouwwerkzaamheden is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring van algemene broedvogels. Deze verstoring is echter niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding, omdat slechts algemeen voorkomende soorten mogelijk leefgebied hebben op en in de omgeving van de locatie. Het plangebied betreft slechts beperkt geschikt leefgebied en heeft geen specifieke en onvervangbare functie die het landschap in de omgeving niet kan vervullen. Daarmee is geen sprake van een overtreding van artikel 3.1, vierde lid.

3.2.4.3 Mitigerende maatregelen en zorgplicht

In deze paragraaf zijn de mitigerende maatregelen beschreven die noodzakelijk zijn om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Het toepassen van deze maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is niet vrijblijvend. Verder zijn ook nadere maatregelen noodzakelijk om tegemoet te komen aan de zorgplicht.

Mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten op algemene broedvogels te voorkomen, moeten de volgende maatregelen worden genomen:

- Voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
- Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden.
- Indien werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, dient door een deskundig ecooloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn.

Zorgplicht

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden.

3.2.5 Conclusie en vervolgstappen

Op basis van de quickscan is beoordeeld dat het plangebied geschikt leefgebied vormt voor beschermde soorten. Door het treffen van mitigerende maatregelen worden effecten op aanwezige beschermde soorten voorkomen. Met in achtname van deze maatregelen is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de soortbescherming van de Wnb en is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

4 NATUURNETWERK NEDERLAND

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN en daarnaast de aard van de ingreep, is door bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van het voornemen. Externe effecten (effecten van buiten het gebied, bijvoorbeeld door verstoring) zijn niet van toepassing binnen de provincie Utrecht, zie Bijlage B.

Het projectgebied is niet gelegen binnen de begrenzing van het NNN. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt langs de A27 op meer dan 2,5 km afstand.

Omdat de locatie niet binnen het NNN ligt, zijn negatieve effecten op het NNN uitgesloten. Geconcludeerd wordt dat er geen vervolgstappen vanuit de bescherming van het NNN noodzakelijk zijn.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

Gebiedsbescherming

Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

De wet biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking¹. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

¹ De nadelige invloed van activiteiten buiten een Natura 2000-gebied op natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- een bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. De provincie Utrecht heeft een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten;

Zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis

- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Amfibieën

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor [soorten van de Vogelrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor [soorten van de Habitatrichtlijn](#) kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (**art 3.10 lid 2**):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

BIJLAGE B WETTELIJK KADER NNN

Verordening Provincie Utrecht

In art. 2.4 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht (hierna: verordening) geeft de provincie invulling aan de verplichtingen die op rijksniveau zijn gesteld.

Ligging NNN

De gebieden die behoren tot het NNN staan vastgelegd en weergegeven op de kaart Natuur van deze RV (art. 2.4, eerste lid verordening). Verder worden de gebieden behorend tot de Groene Contour (gebieden aansluitend aan het NNN) van belang geacht voor het NNN². Echter vallen deze niet onder het NNN en worden verder niet behandeld.

Beschermingsregime

Een ruimtelijk besluit voor gronden van het NNN bevat bestemmingen en regels die de wezenlijke kenmerken en waarden in stand houden (art. 2.4, tweede lid verordening).

Nee, tenzij

Een ruimtelijk besluit voor NNN-gebieden bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte van de NNN-gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij;

- a. er sprake is van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, en
- b. negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders.

Wanneer men tot een ruimtelijk plan overgaat betreft een NNN-gebied, dan moet de toelichting een ruimtelijke onderbouwing bevatten waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan en bevat tevens een beschrijving van de in het plangebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden (art. 2.4, vierde lid verordening).

Verder dient opgemerkt te worden dat de provincie een NNN-wijzer heeft opgesteld waar men die ondersteuning biedt.

Compensatie

De compensatie zoals hierboven beschreven:

- a. is minimaal gelijk is aan het verlies aan waarden en kenmerken,
- b. vindt plaats in aansluiting op het NNN, of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog geen nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en
- c. de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijke besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt (art. 2.4, derde lid verordening).

Saldobenadering

In afwijking van het beschermingsregime mogen ruimtelijke plannen doorgang vinden wanneer het een combinatie (met een duidelijke samenhang) betreft van meerdere projecten of handelingen die tevens tot doel hebben het functioneren van het NNN per saldo te verbeteren. Dit kan via het vergroten van de waarden of de oppervlakte van het NNN. De samenhang tussen de projecten of handelingen moeten worden vastgelegd in de toelichting van het besluit of gebiedsvisie. Daarbij moet beschreven worden hoe de ontwikkelingen worden gerealiseerd en geborgen (art. 2.4, derde lid verordening).

Herbegrenzing

Staat niet expliciet genoemd in de verordening. Dit betekent dat wanneer er sprake is van een wijziging van de begrenzing van het GNN de 'Spelregels EHS' en de Nota Ruimte geraadpleegd moeten worden.

Externe werking

² Toelichting ruimtelijke verordening Utrecht, p. 63

De NNN-bepalingen van de verordening bevatten geen externe werking. Dit betekent dat wanneer er buiten het NNN ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, deze niet getoetst worden aan de betreffende bepalingen van de verordening.

COLOFON

QUICKSCAN NATUURWETGEVING
WONDERWOODS

KLANT

G&S en KWP

AUTEUR

Aukje Beerens

PROJECTNUMMER

E01021.000010.1270

ONZE REFERENTIE

079833487 0.3

DATUM

30 oktober 2019

STATUS

Concept

GECONTROLEERD DOOR

Piet Oudejans
Specialist ecologie

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1632
6201 BP Maastricht
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com